Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL — INDOCHINE — Nº 1000

	HANOI							
	Indochine, Cambodge, Laos, Cochinchine, Annam, Tonkin, Cửa hàng ở Hanoi	Nhượng-địa Trung-hoa, Nhật-bản, Thái-lan, Hồng-kông, Ma-cao, Nhà báo ở Hanoi	Nước ngoài	Mua và đổi tiền	Nhượng-địa Trung-hoa	Nhật-bản, Thái-lan, Hồng-kông, Ma-cao	Nước ngoài	Mua và đổi tiền
Một năm.	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	12 $ 00
Các tháng về	»	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	»
Sáu tháng.	3 . 00	3 . 00	3 . 20	3 . 20	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng . .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-TẤN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE Nº 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

4e page
- *Une seule insertion.* . . . . 0 $ 20 le c/m
- *Par contrat annuel*
- *Par centimètre et par insertion.* . . . . . 0 $ 15 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Mừng các ông tân-khoa trường Cao-đẳng nông-lâm

Kỳ thi tốt-nghiệp trường Cao-đẳng Nông-Lâm năm nay các ông ! được có bảy ông trúng-tuyển, bốn ông về ban Lâm-chính, bốn ông về ban Nông chính. Người ta thường nói hễ cái gì có ít mới quí. Trong bao nhiêu những bậc thiếu-niên anh-tuấn khắp năm xứ Đông-pháp ta mà chắt lấy một ít sinh-viên theo vào ban học ấy, lại trong bao nhiêu những kẻ giỏi mãi học tập trọn ba năm trời mà lại được tám ông trúng tuyển ấy, ta dù không được cái hân-hạnh dự một gốc ghế ngồi trong ban học cùng các ông, không được hiểu rõ cái chí-nghiệp các ông thế nào, cái học-lực các ông thế nào, nhưng cứ lấy cái lệ thường « quí về ít » như đã kể trên kia thì cái giá trị các ông chắc cũng không phải tầm thường, cái địa-vị các ông ở trong xã hội ta chắc không phải nhỏ, cái chức-trách các ông ở trong xã hội ta chắc không phải nhẹ, cái tiếng khen ngợi của xã-hội đối với các ông thật là nào-nức mà cái lòng mong mỏi của xã-hội ta đối với các ông thật là thâm thiết vậy; đừng sao được ta không mừng các ông, thay lời cho cả quốc dân ta mà mừng các ông.

Nói thế nào để mừng các ông? mừng các ông công thành danh toại chăng? Mừng các ông thân vinh gia phì chăng? Mừng các ông sẽ được cái địa-vị long trọng trên xã-hội chăng? Mừng các ông sẽ được cái lương-bổng hậu hĩ của nhà-nước chăng? Mừng các ông sẽ được mở mày hửng mũi, bậc bậc làm cao với anh em trong bảng bỏi chăng? Mừng các ông sẽ được cả miệng lớn tiếng, khoe khoang dạm dọa với thân thích trong xóm làng chăng? hay là mừng cho đủ lệ bộ, như gắm thêm hoa nữa là các ông sẽ đem cái văn bằng « cao-đẳng » mà đổi được cái đại giá một cô tiểu-thư đẹp nhà giàu nào chăng? Không, các ông đã vào bậc nhân-tài « cao-đẳng » trong xã-hội ta, các ông tất là hoài-bão một cái chí nguyện cao xa, hi-vọng một cái mục-đích chân chính, các ông không phải là hạng học để kiếm gạo, sớm ruợu sâm banh tối sữa bò, quyết không phải là cái tục nguyện bình sinh của các ông chỉ có dân thì mà cũng tột; người đã thật có học-thức thì càng cao lại càng khiêm, càng giỏi lại càng nhún, khi nào lại có cái chuyện khinh khi bằng-bỏi, lôe-loẹt xóm làng; những câu ca-tụng đó e các ông nghe phải đàn rứa tai; mà quốc dân ta đối với các ông, về cái chuyện thân gia, cái đường y thực, dù các ông có được hưởng sung sướng về-vang hơn kẻ khác, kẻ khác có phải chịu vất-vả khôn-khó kém các ông, mà rút lại ai cũng như ai, cũng đều có làm ăn, ở trong một xã-hội này ai cũng phải có mà ai cũng phải đủ cả; ta không mừng bác phó nọ một tháng đóng đỏ được công mươi lăm bạc, chú lái kia một ngày đi chợ được lãi giảm bảy hào, thì cái địa-vị cái lương bổng, cái công thành danh toại, cái thân vinh gia phì của các ông cũng không phải là những điều ta nên đem ra mà xưng-dương tán-mỹ.

Vậy thì ta mừng các ông cái gì? ta nói gì mừng các ông? Người ta thường nói nước ta là một nước rừng, dân ta là dân chỉ sống về nghề nông. Một nước rừng mà không ai biết lâm-học là gì, không ai biết cái phương-pháp bảo-hộ lâm-sản, không ai thạo cái cách thức khai-thịch lâm-lợi thì cái kho tàng quí báu không cùng không kiệt là những nguyên-liệu-phẩm trên rừng cung cấp cho loài người kể hàng-hà sa số là các thứ gỗ làm nhà làm đồ, các thứ đồ đan, các thứ chất dầu, các thứ nhựa sơn, các thứ thuốc nhuộm v. v. trời đất sinh hóa ra để danh phận của người mình hưởng dụng đó, một là ta không sao kinh doanh khai-thác được mà thu lấy lợi-quyền, hai là ta hủy-hoại tàn-phá quá chừng mà có ngày khánh kiệt, chẳng là một cái hại lớn cho cả xứ ta dư? Một dân chỉ sống về nghề nông mà không ai biết nông-học là gì, không ai biết phân biện thổ chất, lựa chọn giống má, khảo-sát loài cây, lợi-dụng phân bón để cải-lương nông-nghiệp mà tăng gia nông-sản trong nước mình, thì ruộng đất to rộng mà làm chi! nhân-công sung-túc mà làm chi! Đăng lễ hàng triệu con người trai cày thợ cấy, chăm chỉ làm ăn ở giữa miệng đồi bãi mênh mông, đồng điền bát ngát này thì bao nhiêu những miệt trung-du, thượng-du Bắc kỳ, những mạn giáp nguồn Trung-kỳ, những tỉnh phía tây Nam-kỳ, tác đất tác vàng, đã thành ra kho tiền đụn thóc tự bao giờ mà đến nay mười phần vẫn còn bỏ hoang đến bôn, năm, những tiêu khô cùng ngập lụt, hết kẻo cản đẹp trùng ếo, nông-sản xấu, nông-điền ít, nông-nghiệp điêu-tệ, nông dân cùng khổ, một trăm cái cái gì cũng thua sút kém người, chẳng lại là một cái hại lớn nữa cho cả xứ ta dư? Muốn tránh khỏi những cái hại đó mà mở-mang lấy cái lợi-lộ của mình thì còn sự gì cần cấp cho bằng sự học. Chính-phủ Bảo-hộ mở cho ta cái trường Cao-đẳng Nông Lâm học mà các ông lấy cái tài mất thông minh, tay chân lanh lẹ, lĩnh thụ được cái trí thức nhu-yếu về hai môi thực-nghiệp lớn của nước mình; cái sơ-chí của các ông tất cũng vì một cái mục-đích muốn chấn-hưng lâm-lợi, khoáng-trương nông-nghiệp cho nước nhà; nay học đã thành, cái trí-thức nhu-yếu về nông lâm đã đủ, tất các ông không phụ cái sơ-chí mà cố nghiên tinh gắng sức, đem hết cái sở-học mà công-hiến cho hai môi thực-nghiệp lớn của nước nhà; tiêu cái chí của các ông quả không phải cái chí « vụ lợi », cái học của các ông quả không phải cái học « kiếm xu » thì cái phương-pháp bảo hộ lâm-sản, cái cách thức khai tịch lâm-lợi, thế nào là thổ-chất, thế nào là giống tốt, thế nào là phép giống tía, thế nào là phép bón phân, thủy hạn làm thế nào mà phòng ngừa, hoàng-trùng làm thế nào mà trừ trị, tất các ông đã đủ cả cái học thức « cao-đẳng » rồi, lo gì mà lâm-lợi ta chẳng thu-hoạch được, nông-nghiệp ta chẳng mong có ngày nước thịnh dân giàu. Một người quốc-dân, một kẻ học-giả mà làm nên được cái sự-nghiệp ích quốc lợi dân, ta tưởng không còn cái gì đáng mừng hơn vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 25 Juin 1923

Việc trong các hạt trú-binh

Các thành-phố Essen và Mulheim ung đất một ngạch tuần-cảnh thành-phố.

Đại-tướng Dégoutte có nghị-định rằng ai không nộp than, hay không nộp thuế than, thì phải phạt một số tiền gấp hai giá than hoặc giá tiền phải nộp.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông Âu

Nhà Điện-báo *Havas* có nói rằng mai các nhà đại-biểu liệt-quốc sẽ kỳ một bức thư chung trong sẽ kê các điều của liệt-quốc và nước Thổ không ưng thuận nhau làm cho các nước chậm chưa kỳ hòa-nghị được và yêu-cầu phái-bộ nước Thổ phải trả lời lại từng điều một. Song lời IE bức thư ấy ôn-hòa không phải là một bức tối hậu thư.

Cavite, ngày 22 Juin 1923

Nước Nga với nước Nhật

Tin Honolulu. — Chiếc tàu *Marrit* chở những người Nga tị-nạn đã tới bến.

Việc trong các hạt trú-binh

Tin Dusseldorf. — Cuộc kỷ-nghệ nước Đức một ngày một thêm ngay-ngập. Trong nhiều xưởng trước kia một tuần lễ làm việc 24 giờ, nay gồn làm việc có 16 giờ.

Việc cấm rượu ở Hoa-kỳ

Tin Southampton. — Tàu *Olympic* khởi hành ở Southamton ngày hôm nay để đi New-York. Tàu có trữ rượu sẵn để dùng trong lúc chờ về. Rượu đó trong phòng riêng có sở thương chánh nước Anh xem xét, để là một cách người Anh thí-nghiệm đang để giải quyết cái vấn đề cho rượu trên các tàu đi Hoa-kỳ.

Tin New-York. — Các viên thương chánh nước Hoa-kỳ nói rằng tàu Olympic mang rượu trữ để dùng trong khi trở về, mà rượu để vào phòng riêng do tay sở thương chánh nước Anh niêm lại. Việc ấy sau này các tòa án Hoa-kỳ sẽ xét xem có cho là hợp lệ không.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quyết-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy báo tiếp-tục gửi đến nào mà thì gửi tiền cho : bổ tự-tay có tiền gửi thong giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ đầu hoặc tháng nào thôi.

Tin Trung-hoa

Ngày 19 Juin 1923

Hương-cảng đặc-điện

Ngày 13 vừa rồi. Ngày-bang-Bình đã bắt đầu đánh Quảng-tây. Biện-quân đánh được Mễ-kỳ, giết được quân giặc rất nhiều.

Tin Lê-nguyên-Hồng

Lê-nguyên-Hồng đã nhiều lần sai người đến Trương-đình-Ngọc đòi lương, Trương vẫn không cự không chịu giao. Người nhà Lê-nguyên-Hồng ở Thiên-tân điện về Bắc-kinh giục Lê mau mau trở về.

Quân cảnh đòi lương

Lê-nguyên-Hồng thừa việc quân cảnh đòi lương, đã mời bọn Phàng-ngọc-Tường, Vương-hoài-Khánh, Xa-khánh-Vân và Tiết-chí-Hành để bàn cách đối phó

Tin Trương-thiệu-Tăng

Có tin rằng Trương-thiệu-Tăng định đến tối hôm nay thì xuất kinh, nhưng thị-điện vẫn còn ẩn lắm.

Tổ chức nội các

Nhan-huệ-Khanh không chịu tổ chức nội-các và Vương-khắc-Mẫn không chịu nhận chức tài-chính tổng trưởng là vì Tào-Côn xui giục không muốn cho hợp ý giáp Lê-nguyên-Hồng định để mình dùng về sau.

NHÀN ĐÀM

Trông gương xe đò

Hôm nọ tôi đi qua ngoài phố, trông thấy một anh xe cao su kéo cho một vị qui-quan từ đằng xa lại; trông anh xe ấy, tuy rằng trên đầu thì xe tóc trước, ngược tóc sau, ngoài mồ thì nước-mắt mồ-hôi đầm-đìa nhễ-nhại; nhưng nghe những tiếng « ếp ! ếp ! ếp ! » vẫn có cái khí hùng-hồng hống-hách lắm ! lại có cái dáng vui vẻ nhanh chai lắm ! Chỗ phố ấy bẹp, anh ta cứ hip mắt lươn lại, nhấy chân sáo lên, sầm sập sình sình, đâm chúng vào cái xe sắt kéo cho người nhà quê đường chạy ở trước ! Anh xe sắt với vàng quay xe kéo vào bên đường, không nói gì cả, nhưng anh xe cao-su kia một thì vênh vào, mắt thì trừng trừng, hình-dạng mất-lắc, vừa mắng vừa chửi, nói những lời tục tằn, rằng những cân-độc ác ! làm nhàm làm nhàm mãi ! Anh xe sắt biết thế không địch được, thì sẽ bảo anh xe cao-su ấy rằng : « Thôi ! tôi biết anh rồi ! tôi sợ anh rồi ! tôi nhờ anh rồi ! » — Hai cái xe vẫn chạy được mấy bước, thì người người cao-su cũng xuống, người người xe sắt cũng xuống. Bấy giờ anh xe sắt trở vào mặt anh xe cao-su mà bảo rằng : « Lúc nãy anh mắng mỏ tôi đã chán chưa ? chửi rủa tôi đã thỏa chưa ? Anh có biết tại sao bấy giờ tôi tôi phải sợ anh, phải nhịn anh không ? Này, tôi nói thật cho anh biết chứ, anh với tôi hơn gì nhau, mà tôi phải sợ anh ? chẳng qua bấy giờ là tôi chỉ sợ cái « song » ở trên xe anh đấy thôi ! Sao anh không nghĩ tôi với anh là người ở đâu ? cũng nói với nhau, cùng giống với nhau, cùng phường kéo xe cho người ta cả ! sao anh lại nỡ lòng nào mắng thế ! Khốn nạn cái đời anh với tôi, chẳng qua than phận là thằng cu-li đi kéo xe cho người ta, còn vinh nhiều gì, còn danh giá gì ! mà anh đã vội cậy thác cậy thế, ỏa mặt-mũng khác, « làm ọe » dọa dọa nhau thế ! giá thử anh lại làm ông thông ông phán nữa, để thường người ta còn được mà khổ ta khổ ở, thì anh lại làm quân nọ quân kia nữa, thì đâu còn được là sống đời nhất đó ! Phỏng như anh với tôi bấy giờ, sống xương thịt nay, cũng chân tay này, thì ước ra, tôi lại không thượng cẳng chân hạ cẳng tay, cho anh được mấy « quả thủ, » mấy « móng giò » hay sao ? chẳng qua tôi nghĩ rằng : bọn mình với nhau, phường bị gậy chẳng nên tranh nhau giường chiếu ! nay anh ạ ! nhiều điều phải lấy giá gương, người càng một giống thời thương nhau cùng ! tôi nghĩ thế, hòa không đang tâm được thế ! Nòng mà từ rày anh nên chừa cái thói ấy đi ! kẻo mà có lúc. . . » — Anh xe cao-su kia tỉm cười, bảo rằng : « Anh nói có lẽ, nhưng anh vốn là người xe nhà quê thật ! lúc nãy anh xe sắt, tôi cao-su, hỏi bấy giờ là một thời thế tôi ! » — Hai anh đương léo xéo nói chưa hết lời. . . . thì anh xe sắt có người gọi thuê re liền đánh xe đi.

Thấy chuyện như thế, chẳng khác gì chuyện cọp bỏ bắt được con cáo, bỏ toan ăn thịt cáo, cáo bảo bỏ rằng : « Giời đã cho ta làm chúa bách-thú, nếu mày ăn thịt tao, thì thần Thượng-đế quở phạt, chẳng tin thì mày đi theo ta mà xem ». Khi ấy con cáo đi trước, con bỏ đi sau, hễ đi đến đâu, bách thú sợ hãi, đều phải tránh cả. Cáo ngảnh lại bảo bỏ rằng : « Đấy ! mày xem ! ta có phải là chúa bách thú thật không ? » Hổ ta nghĩ thật, không dám ăn thịt cáo nữa ! May sao ! ! hổ đi với cáo, chực ăn thịt cáo; cáo nhờ oai hổ, khỏi hổ ăn thịt ! Nên có một ngày kia cáo không đi với hổ thì cáo làm sao ? ? ?

H. T. H.

VĂN UYỂN

Khuyến bạn làm việc lại

Mừa :

Kịp chầy thôi cũng một lần,
Miễn là trả được nợ nần bông tang;
Cát bay vàng lại ra vàng,
Những người quân-tử dạ càng đinh ninh.

Nói :

Tự cổ tài nhân đa ưu lắc,
Hễ làm người có chí ắt là nên ;
Dù đôi khi chìm nỗi nổi chìm,
Không không cứ sắt lim xin vững giữ ;
Đỗ điền kỳ công do tại sở,
Bát đao vỹ nghiệp khởi vô nhân ;
Rồi một mai con tạo xoay vần,
Trời bọa phúc bẩu đem cân mà cất nhắc ;
Hội tao tế thu hà rộng bước,
Kia còn non còn nước hãy còn dài ;
Chữ rằng : bĩ cực thái lai.

Trần-tất-Đạt.

Cái tình-hình kinh-tế nước Pháp trước lúc chiến-tranh, giữa lúc chiến-tranh cũng sau lúc chiến-tranh

(Tiếp theo)

Trong cái trận chiến-tranh nghiêng trời lỡ đất vừa rồi, nước Pháp chính là một nơi chiến-trường xung-kích nhất, về phía đông-bắc nước, những nguyên liệu nông sản nhân sinh-hóa mà tổn hại rất nhiều, coi cái biểu sau này thì cái số tổn hại thật là thấy ghê hồn rớn gáy.

Trong trăm phần sản-nghệ toàn quốc bị tổn hại chừng này phần :

Tiêu-mạch	20 °/.
Sợi bông.	65-70 °/.
Yến-mạch.	25 °/.
Gai	80 °/.
Đường	75 °/.
Lông dê	85 °/.
Than đá	68 °/.
Sắt	68 °/.
Gang	60 °/.

Ấy còn mới kể một phần về cái tổn hại hữu hình, có số mục kê ra được; ngoài ra còn cái thực tiếp gián tiếp, trong về hình sản thương tới việc kinh-tế lại còn tổn hại gấp mấy thế. Đương lúc đó quân Pháp ở tiền địch thường có tới sáu trăm vạn người, kể thiếu trăng thay quần, kẻ giá yếu giữ thành, cái sức sinh-sản phải chịu đình trệ hết ; rồng rã năm năm trời, quân-khí quân-lương tính đồ đồng mỗi ngày phí tới hơn một vạn vạn quan, cái gánh thế mà nhẹn đâu phải chịu riêt sức, bao nhiêu những tàu xe đứng về việc vận tải trong nước quá nửa phải thu cung quân dụng cả ; gia-đi giao-thông trở cách, thương-nghiệp đình trệ, kim dụng vì thế mà càng ngày càng khẩn hoảng, vật giá vì thế mà càng ngày càng đắt đỏ, trăm nghề trăm nghiệp không cái gì giá hàng-hóa chịu tổn hại. Nay đem cái giá hàng-hóa xuất cảng năm trước lúc chiến-tranh sánh cùng giữa lúc chiến-tranh thống-kê mà tỷ-giảo xem thì biết.

Hàng hóa nhập cảng

Trước lúc chiến-tranh (năm 1912)	8,230 triệu quan
Giữa lúc chiến-tranh (năm 1917)	27.554 —

Hàng hóa xuất cảng

Trước lúc chiến-tranh (năm 1912)	6.712 triệu quan
Giữa lúc chiến-tranh (năm 1917)	6.013 —

Số nhập cảng sụt lắng mà số xuất cảng sụt giảm nhiều như thế là vì 1-) trong cái thời-kỳ giao-chiến, hao nhiều tư-bản lao lực trong nước đều cung vì việc chiến đấu cả ; cái sức sinh-sản kém trước nhiều mà các đồ quân dụng nhu-yếu càng thêm không bội được ; 2-) trong cái thời-kỳ giao-chiến, vật giá cứ mỗi ngày mỗi lên cao mãi ; thành ra cái giá hàng hóa nhập cảng tính tới bội lần trước lúc chiến-tranh mà cái giá hàng hóa xuất cảng chỉ kém trước lúc chiến-tranh một thì. Nay lại đem cái lượng hàng hóa thống-kê mà tỷ-giảo mới rõ.

Hàng hóa nhập cảng

Trước lúc chiến-tranh (năm 1912)	39.000.000-tấn
Giữa lúc chiến-tranh (năm 1917)	31.832.000 —

Coi đó thì thấy cái lượng hàng-hóa thâu nhập giữa lúc chiến-tranh, so với trước lúc chiến-tranh còn kém hơn bốn trăm vạn tấn.

Hàng hóa xuất cảng

Trước lúc chiến-tranh (năm 1912)	20.000.000 tấn
Giữa lúc chiến-tranh (năm 1917)	30.000.000 —

Coi đó thì thấy cái lượng hàng hóa thâu xuất giữa lúc chiến - tranh so với trước lúc chiến-tranh kém đến hơn gấp sáu lần.

Có phải quả-nhiên là vật giá cao lên nhiều, cái sức sinh-sản kém đi nhiều mà cái sự nhu-yếu tăng lên nhiều không ?

Nay lại đem các thứ hàng-hóa nhập-cảng giữa lúc chiến-tranh tách ra từng thứ thống-kê mà so sánh xem thì biết các nghệ nghiệp trong nước có phần sút kém cả.

Trong trăm phần hàng-hóa nhập-cảng :

Thực vật	25 °/.
Nguyên liệu phẩm	43 °/.
Chế tạo phẩm	32 °/.

Trước lúc chiến-tranh thực-vật thâu nhập có 4.680.000 tấn, chiếm 22 °/. tổng ngạch hàng-hóa nhập-cảng, đến giữa lúc chiến-tranh tăng lên đến 6.700.000 tấn, chiếm 25 °/. vì quân lương khẩn cấp, thực-vật không sao giảm bớt được, còn nghề-nghiệp khác đều đình trệ cả, nguyên-liệu-phẩm nhu yếu giảm nhiều, nên cái tổng ngạch thân nhập nguyên-liệu-phẩm dương chiếm 58 °/. xuống tới 43 °/. ; những chế-tạo-phẩm trước lúc chiến-tranh chỉ chiếm có 20 °/. tổng ngạch nhập-cảng mà giữa lúc chiến-tranh tăng lên đến 32 °/. cũng phần nhiều là những đồ để sang quân-dụng cả.

Ấy trong khi chiến-tranh, nước Pháp phải tiêu phí rất nhiều mà sinh sản được rất ít, lại thân nhập hàng-hóa của ngoại-quốc đến chừa cái vật giá rất cao như thế, cái tình hình kinh-tế không khỏi bị một hồi lâng tâng vậy.

(Còn nữa)

D dịch thuật.

Một thứ thuốc súng mới

Ở Washington có tin đến nói rằng người ta tìm-nghiệm một thứ thuốc súng mới kết quả được hoàn toàn.

Thuốc súng mới ấy không có khói, không có ánh sáng, mà lại không thấm hơi ẩm.

Thuốc súng không có khói không có ánh sáng, thì đứng ở một nơi khi mà bắn đi, người bị bắn không biết đạn ở đâu đến. Thuốc ấy sau này đem dùng vào việc chiến-tranh, mà lại thêm cái lối đào hầm hố, cái lối che phủ như trong cuộc đại chiến mới rồi, thì ra hai bên cứu địch trong lúc chiến đấu chỉ thấy người lăn ra chết mà không biết cái chết ở đâu nó đến. Nguy thay !

Giới thiệu sách mới

CHÂU TỪ ĐIỂM

Ông Tú Bằng-chân. Tuyết-trang, Bài-mai-Điểm vừa xuất bản một quyển sách để nhan là « *Châu Tử Điểm* » cả thảy 74 trang, giá bán 0$35.

Cái ngôn chẩu của ông Tú-Điểm thế nào, chẳng phải nói tưởng làng chơi không mấy ai là không biết.

Mang nhiều tiếng chẳng những chẩu hay, ông hát lại cũng hay nữa, cái giọng lên bổng xuống chìm của ông *quan viên* ấy lắm phen đã làm cho nhiều *cô đầu* luống phải thêm thuồng ghen-tị. Nay ông đem cái sở-trường của ông mà giảng diễn trong một quyển sách, bao nhiêu cái khoe tài-tình của ông đều phô bày ra đấy cả, thực là một cái quà quý-báu cho các bạn làng chơi muốn biết chơi vậy.

Sách chia làm năm mục :

I hát ; II phách ; III đàn ; IV trống ; V các cách hát thường dùng.

Mục nào lời-lẽ cũng rõ-ràng mà cách cục thì cực kỳ sành-thạo, lại có dẫn cả thí-dụ cho người xem dễ hiểu, mà các bài hát dẫn vào toàn là những bài rất có giá-trị xưa nay, khiến cho người làm trong khi tập lấy ngôn chẩu hay của tác giả lại được ôn lại những câu văn rất thanh tao thú vị của cổ tự thuở xưa.

Trong đoạn kết bài tựa sách ấy, ông Tú-Điểm có nói :

« ... Than ôi ! Cơm nỗi cũng trong bể khổ, đọc ngang ai chẳng phù sinh; tan vỡ đôi chưa dễ biết nơi nào, cựa âm luật tạm càng nhau tiêu-khiển. Quyền này in ra mà ai có trách rằng không có ích gì cho xã-hội thì thật không có ích gì cho xã-hội vậy.»

Lời tác giả nói đó chính là giọng khiêm-tốn một cách riêng, chứ cuốn sách này của tác-giả vì chẳng thực có ích cho xã-hội, thì cũng chẳng đến nỗi thật có hại cho xã-hội mình đâu, vì rằng *nghề chơi cũng lắm* ° *công-phu, làng chơi ta phải biết cho đủ điều*, cuốn sách « *Châu Tử-Điểm* » này, thiết tưởng *ai đi chơi cũng nên biết, mà ai có biết hãy nên chơi*.

N. T. C.

Một cách dùng vô-tuyến-điện

Mới rồi ở bội chợ Cook County tại thành Chicago, có người dùng vô-tuyến-điện thay cho dốc-kể để khiến ngựa chạy.

Nguyên chủ con ngựa ấy đã đeo nó chạy xung quanh trường thi ngựa, cứ theo hiệu-lệnh vô-tuyến-điện mà chạy, mà trên ngựa không có ai ngồi cả. Lúc ngựa chạy người chủ ngựa cứ nghiễm nhiên ngồi trong một cái phòng bên cạnh trường ngựa chạy, mà ra hiệu cho ngựa khi khoan khi mau, khi vòng khi rẽ bằng vô-tuyến-điện.

Khi con ngựa đã chạy tới đích, thì người chủ bắt nó vòng đi quay lại đã trở.

Trên mình ngựa có một thứ máy truyền thanh thật chặt bằng giây thắng đai vào mình ngựa, mỗi khi người chủ ra hiệu, máy vô-tuyến-điện trên mình ngựa nhận lấy thì máy truyền thanh phát ra cho ngựa theo, ngựa cứ đúng như như hiệu lệnh của chủ mà cử động, không sai một tí một tí nào cả.

Cứ xem như việc người chủ ngựa lợi-dụng vô-tuyến được việc như vậy, thì có lẽ nay mai đến ngày các nước tiến-tiến sẽ đặt cuộc thi ngựa không có dốc-kể, mỗi con ngựa sẽ đeo trên lưng một cái máy truyền-thanh, hoặc đeo ở gần tai một cái máy điện-thoại, chủ ngựa cứ ngồi ở một nơi nào trên cao đài đó mà ra hiệu lệnh cho ngựa chạy, nhe nhàng mà nhanh nhẩn biết bao. Đến ngày ấy thì cái nghề dốc-kể cũng kém lời, song được một điều là ấy ra những sự rủi ro đỡ đột dốc-kể ngã ngựa què chân què tay như ngày nay nữa nhỉ.

Phát phần thưởng

Tại trường Trúc-sơn (Chương-mỹ)

Hôm mồng 9 Juin vừa rồi, trường tổng Trúc sơn thuộc huyện Chương-mỹ có làm lễ phát phần thưởng cho học trò tại đình làng là nơi mượn để làm chỗ dạy học. Trường này năm nay phát phần thưởng cho học-trò là lần thứ nhất. Có quan huyện đến chứng tọa, các thân-hào trong hàng tổng cùng các phụ-huynh học-trò đều lại đông. Ông trợ-giáo có đọc một bài diễn-văn nồng thắng ta cảm ơn quan chủ-tọa với các ông dự lễ. Quan huyện có đáp lại đôi lời khuyên các chức dịch trong hương một nên cố lập lấy một cái nhà trường.

M Bài bá-Cúc là thư-ký kiêm bộ-lại cũng tay mặt đồng-đản đọc một bài diễn-văn.

Theo như bản của M. T. lai các.

Tại Bà-giang

Cuộc phát phần thưởng năm nay mới tại rạp hát Đồng-lạc rất long-trọng.

Chiều hôm 16 Juin, học-trò *rước* đèn và múa sư-tử diễn đi các phố và cử đến đầu phố lại đốt cây bóng, tiếng reo lên ỷ, tiếng nhạc vang lừng rất vui vẻ.

Rước đèn xong, 8 giờ tối, các quan Tây Nam và dân phố đến xem hát trong ở rạp hát. Trong rạp trần thiết lịch-sự, kết hoa bó lá, đèn đuốc sáng choang, lại điểm thêm những khúc nhạc tân nghe rất êm tai khoái trí. Khi mở màn thì kỳ hát này có mấy nhà tài-tử ra diễn những tấn tuồng cổ. Hết tuồng xong, thì có các trò mua rối và qui-thuật của vài nhà tay chơi.

Sáng chủ-nhật 17 Juin, phát phần thưởng cho học-trò. Đúng 8 giờ, quan Tư công-sứ đến chủ tọa, rồi đến các quan Tây Nam và các viên tổng-sự cùng phụ huynh học-trò đến dự lễ. Ở trên sân khấu lại có ni sư tha nhạc ta Ông giáo Ngô-Nghiễn đọc bài diễn-văn bằng tiếng pháp. Đoạn quan Tư đứng lên đáp lại mấy lời đại ý ngài kể cái tinh-thần sự học trên này và ngài còn muốn mở mang cho nền học được to tất thêm lắm nữa. Ngài định lập thêm ít trường lông-sư trong địa hạt và lấy các cậu học sinh người bản tỉnh học lực đã khá để dạy các trường ấy, chắc rằng cách khuyến khích như vậy thì chóng được kết quả hay.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 26 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 28

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 26 Juin 1923 :* 3°/. 56.65. — 4°/. 1918 61,50 — 5°/. 1915-1916 74.80. — 5°/. 1920 87.50, — 6°/. 1920 87.07.

Tòa án cai-trị. — Bến ngày thứ tư 4 Juillet hồi 8 giờ sáng. Tòa án cai-trị sẽ họp tại tòa Thượng-thẩm, có quan cố-vấn Préau chủ-tọa.

Cái án Đinh-quang-Chiểu. — Bến phiên tòa sáng mai 27 Juin tòa Thượng-thẩm sẽ tuyên cái án việc Đinh-quang-Chiểu nguyên trị phủ Yên-thế.

Hội-đồng đề-hình. — Hội-đồng đề-hình ở Bắc-kỳ trong năm 1923 có những quan chủ-tọa sau này :

MM. Lehé, quan cai-trị hạng nhất chánh công-sứ Bắc-ninh làm chánh hội-đồng ; Radioff quan Đại-úy ở tòa Tham-mưu quan Thống-soái ; Godefroy thẩm-tra lục-sự tại tòa Thượng thẩm Hanoi.

Khi nào hội-đồng đề-hình phải họp ở ngoài hạt của tòa-án Hanoi và Haiphong, thì quan Biện-lý Hanoi sẽ đợ hội-đồng ấy theo như điều thứ nhất chỉ-dụ ngày 14 Avril 1906. Khi nào hội-đồng phải xét đến những trọng-tội xảy ra tại địa hạt Hanoi và Haiphong thì quan Đốc-lý cầm các chánh phủ ấy sẽ đợ hội-đồng thay chân quan công-sứ ở các tỉnh.

XIN HIẾN MỘT CÂU HAY

Thiên-hạ đến coi chiếu bóng tại rạp Palace tuần lễ này, nhiều người khen các phim đẹp lắm, hay lắm.

Phim FOLLE D'ÉTÉ là một phim rất đẹp của hiệu PARAMOUNT đem chiếu ở đâu thiên-hạ cũng hoan-nghênh, nay đem đến chiếu ở rạp PALACE Hà-nội ta, phòng ngồi cao cảo, lịch sự, lại thêm đẹp để rực rỡ muôn phần. Vậy ai chưa đi coi, thì ta xin hiến một câu : Chớ nên bỏ cái dịp tốt này. Nên đến mà thưởng một cuộc vui rất thú ấy.

Tuần-lễ sau sẽ chiếu phim sử-ký JULES CÉSAR

Tòa Thượng thẩm — *Bán con cho mẹ mìn.* — Tên Ng-v-Tư người ở Đại-tộ, tỉnh Hà-đông có một đứa con gái lên 16 tuổi nhan gặp lúc trong nhà túng bấn định đem con bán lấy tiền. Tên Ng-tiệ-Đinh tức Tuất cùng với chồng là Ng-v Canh làm mối giải lại bán cho tên A-Chấm tức Thị-Phúc là đàn bà Tàu lấy 12 đồng. Thị Phúc nuôi đứa bé ấy được ít lâu cho ăn vận quần áo. Khách đem về Tàu để chực bán lấy lợi to, song mới đem đến Lào-kay thì bị bắt.

Tòa án Trừng trị Hanoi phạt tên Ng-v-Tư 3 năm tù, Thị-Định và tên Canh mỗi tên 18 tháng tù. Nay tòa Thượng-thẩm y án. Còn tên A-Chấm không chống án mà tên Tư chết rồi thì thôi.

Một việc lừa hơn bảy vạn đồng. — Nhân bên Tàu có loạn, M. Vay-chao-Kỳ là con một quan Nguyên-soái có đưa một người đi-ghẻ cùng của cải đi trốn. Tên Lương-ngọc Sang là con M. Lương-tam-Kỳ đưa sang Bắc-kỳ qua lối Đồng-đăng. Được ít lâu M. Vay-chao-Kỳ cùng với Lương-ngọc-Sang đi sang Hồng-kông trước. Khi đến nơi nhờ Lương-ngọc-Sang đem đồ tử về đón người đi-ghẻ để đưa sang. Khi về thì tên Kỳ thông đồng với em rọt là Lương-v-Quay và em họ là Lương-trọng-Cốc và Lương-trọng-Din lấy của cải Kỳ là 70.000 đồng cùng hơn 11 cân vàng và đem người đi-ghẻ Kỳ trốn biệt về Tàu. Lũ Kỳ hiện có cầm ở Vạn-bảo Hải-ninh một tí vàng. Tòa án Trừng-trị phạt Lương-ngọc-Sang 2 năm tù và 25 quan, tên Lương-trọng-Cốc, Lương-trọng-Din mỗi tên 1 năm tù và 25 quan, tên Lương-v-Quay 6 tháng tù và 25 quan và bắt 15 Kỳ phải bồi 15 bảy vạn đồng và 7 cân vàng trả bên nguyên đơn cùng 350 đồng tiền bồi thường. Còn những vàng tìm thấy thì trả lại bên nguyên đơn. Nay tòa Thượng-thẩm y án, tên Lương-ngọc-Sang còn trốn ở bên Tàu.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà 80A (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Hội-đồng soạn chương trình hội 14 Juillet — Sáng hôm nay, hội-đồng định chương-trình về ngày hội Đại-pháp Dân-quốc kỷ-niệm để họp tại tòa Đốc-lý. Khi nào chương-trình ấy nhất định rồi, bản-quán sẽ đăng báo.

Một điều mới trong lệ tuyển quan lại. — Nghe đâu ngày mai sẽ có nghị-định tuyển-bổ một đạo chỉ-dụ thêm một điều vào trong lệ tuyển quan lại ta, là ngoài cái cách bổ theo thường-lệ thi mỗi năm quan Thống-sứ được quyền bổ đặc cách cho hai người vào các hàng tri-phủ, tri-huyện, cứ mỗi bậc lại ra cấp phát tòng sự với Nhà-nước được mấy năm.

Những ai sẽ được bổ một cách đặc biệt trong kỳ thứ nhất này thì có lẽ cũng đoán ra được rồi.

Kỳ thi Sơ-học Pháp-Việt. — Phủ Thống-sứ có lai cáo cho các bản quán tin sau này :

Nha Học-chính Sơ-đẳng đã xét lại rất kỹ càng những công việc của bảy bội-đồng sát hạch kỳ thi Sơ-học Pháp-Việt vừa rồi. Công việc không có điều gì là sai suyễn cả, chỉ trừ ra bội-đồng thứ nhất ở Hanoi mà thôi.

Vì một điều lầm do sự đánh số sai ở mấy tờ thi trong một kỳ, cho nên có mười người học hộ thế-lệ mà lại không được gọi vào thi vấn-đáp. Những thí-sinh ấy đã được gọi đến thi vấn-đáp tại phủ Thống-sứ ngày 21 và 22 Juin vừa rồi.

Cái sự lầm nói trên kia nay đã chữa lại rồi và cũng việc của tất cả các bội-đồng đã xét ra là đúng thực, vậy thì những người thi hỏng có kêu ca gì cũng không xét đến nữa.

V-khoa bác-sĩ Sarrailhé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giáp nói số 205

Lối nghiệm mau mà, đóm rất, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt.

Bệnh đau đa dầy, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

3560

Mạo danh một cách vô-vị ! — Bản-quán tiếp được bức thư sau này gởi xin đăng báo để tỏ ra rằng bài thơ nhan trước là của một người khác mạo danh. Việc này bản-quán xét lại thì đã biết. Bèn được tên người mạo danh ấy rồi, thương không muốn đăng rõ ra đây là mong rằng người ấy sẽ tự biết lỗi mình mà từ nay chớ làm những sự vô-vị như thế. Bức thư như sau này :

Yên-bay, le 24 Juin 1923

Thưa quý báo,

Tôi thấy số báo 1574, ngày 20 Juin 1923, về mục Văn-uyển có bài thơ đến đề là : « *Con gái nhỏ thì đi ta* » dưới ký tên tôi là Nguyễn-thị-Nhung, nữ-trợ-giáo ở Yên-bay, thì tôi lấy làm lạ quá, vì không phải là tác-giả tôi làm, giả dĩ xưa nay tôi cũng không biết làm thơ và không gửi đăng báo giờ cả ; chắc là người nào mạo tên tôi đấy.

Vậy tôi xin quý-báo làm ơn đăng thơ này lên báo cho rõ sự thực thì tôi lấy làm cảm ơn vô cùng.

Nay kính thư,

Nguyễn-thị-Nhung

Monitrice à Yên-bay

Thi thư-ký vào sở Võ-tuyến. — Các đầu bài trong kỳ thi thư-ký vào sở Võ-tuyến ra chiều hôm qua và sáng hôm nay đăng như sau này :

Luận Pháp-văn

Vous écrivez à un de vos amis pour lui faire connaître que vous prenez part au concours pour l'emploi de sécrétaire radio télégraphiste stagiaire

Exposez lui les raisons qui vous ont décidé à faire votre carrière dans le service radio télégraphique.

Tính đố

I. Un commerçant a acheté 95 mètres de drap à raison de 15 f. 50 le mètre et 48 mètres de drap velours noir à 24 f. le mètre. Combien payera-t-il s'il obtient 4 o/o de escompte.

II. On a 225 litres d'eau de vie à 2f. 50 le litre. Combien en faudra-t-il à 1 f. 90 pour que le litre de mélange revienne à 2 f. 10.

III. Une pièce de drap serait vendue à 431 f 20 si elle était plus longue de 1/6, le prix du mètre de drap étant 15 f. 40. Dites la longueur de la pièce.

IV. Trois communes ont construit une école à frais communs la dépense est de 967 p. 50. Elle doit être partagée proportionnellement au nombre d'habitants. La première commune a 130 habitants, la 2e 216, la 3e 309. Quelle est la dépense de chaque commune.

V. Trouver deux nombres dont la somme soit 98 et qui soient entre eux comme 3 est à 4.

Tiệc tháng và diễn-thuyết tại hội Khai-trí. — Tiệc tháng hội Khai-trí định vào ngày thứ bảy, 30 Juin, 7 giờ rưỡi tối.

Các ngài hội-viên muốn đến dự tiệc xin cho biến tên ở hội quán hai ngày trước.

Tiệc xong, đúng 8 giờ, ông Nguyễn-qui-Toàn sẽ diễn thuyết về « vấn-đề Thể-dục ».

Hội có lời mời cả các ngài tân trợ chủ-trì và thường hội-viên đúng giờ lấy đến nghe diễn thuyết.

Hội Khai-trí thông cáo,

Một nhà hát tham-tá trong một khoa. — Trong số các sinh viên trường Cao-đẳng Pháp-chính đỗ tốt-nghiệp đã đăng báo hôm qua thì có M Ngô-thúc-Địch, cử-nhân khoa thi Hương năm Mão là lịch-sĩ cụ Tín-xương phó hàng Giấy và M. Đinh-Lâm là lịch-lang cụ, đều xuất sắc cả. Trong một nhà mà được hai ông đỗ Cao-đẳng trong một khoa thi cũng là cả lắm thay.

Vậy xin có lời mừng cụ Tín-xương và hai ông tham mới.

S.

Ngạch Học-đồ. — Chiều theo nghị-định quan Trưng-sĩ chánh sở Học-đồ Đông-pháp kể từ ngày 1er Juillet 1923 các viên hội-họa (ký-vẽ) có tên sau này được thăng chức.

Hội-họa thượng hạng hạng sáu. — M. Ngô-quang-Uẩn.

Hội-họa hạng nhất. — M. Dương-qui-Vi.

Hội-họa hạng nhì. — M. Đỗ-quang-Ý.

Hội-họa hạng ba. — MM. Lê-đăng-My, Đoàn-phu-Qui, Ngô-quang-Ngạn,

Hội họa hạng tư. — MM. Ng-v-Ba, Ng-văn-Than, Lê-văn-Chiêu, Ng-qui-Khoan, Ng-đình-Minh Đinh văn-Lợi.

Hội họa hạng năm. — MM. Dương-ngọc-Lâm, Ng văn-Trong Ng-đức-Huynh.

Hội họa hạng sáu — MM. Ng v-Bính, Ng-văn-Khải.

Hội họa tập sự. — Lê ngọc Lâm, Ng-duy-Phong.

Ô-tô với xe tay đụng nhau. — Chiều hôm qua hồi 3 giờ 15 có một cái xe Ô-tô của nhà Boillet đe một người tây cầm lái với một cái xe ngoại do tên Nguyễn-văn Mục kéo ho hai người ngồi, khi tới trước cửa báo Yên-phụ có thì hai cái xe va phải nhau. Hai người ngồi cái xe ngoại bị ngã chổng kềnh, dập được thì sự-hãi chạy trốn mất, xem chừng cũng không đau, chỉ cái xe bị hư-hỏng mà thôi.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 7

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-NỘI-CẦU dịch thuật

... Nếu mà phải nhờ tay người nước khác, thì còn gì là thất quốc-thể cho bằng ! vậy nên trong hải-quân ngày nay, chỉ-sứy rất là lo-lắng, bảo rằng một nước văn-minh như nước Nhật, hồng xuất hiện ra giống quái vật ấy, sự chi tỏ làm cho vẹn quốc người ta chê cười. Vậy nên chúng ta đã là bọn nhà quân, thế tất phải quên gã bơi ẩn, mà cố liều trừ loài giặc bể ! Nay cần phải lập tức điều hát các thủy-lôi đĩnh phụ thuộc với hải cảng Hoành-tu-hạ, ở trấn thủ phủ, sắp thành hạm-đội mà sục tìm các miền ven bể, sao cho gặp được hạm đội của giặc, rồi sẽ liệu kế tiễu trừ. Còn phần tôi, tôi sẽ tự xin làm chức tiên-phong.

Pau-nhân nói :

Lang-quân định đem hạm đội thủy lôi mà tiễu trừ giặc bể, điều đó chẳng phải, thế nhưng chiến lược cũng phải tự định trước đi.

Trung-tá nói :

Tôi tưởng phải dàng kế lập công mới được ! hạm đội đi ra, phải giả làm tuần dương hạm, khắp nơi tìm kiếm, tuần phòng trên mặt Thái-bình dương, nếu mà Hàng-tuyến gần nhàn, thì tôi sẽ chuyển sang chiến-thuyền-hạm thủy-lôi, tên gọi Vũ-khô, còn các chiếc thủy-lôi đĩnh, trong hạm đội, như chiếc Lợi-nhận, chiếc Minh-thương, chiếc Bảo-kiếm, tốc-độ đều rất nhanh chóng, đều cho hết sức khu trục. Bất luận là thuyền giặc nhanh đến đâu nữa, cũng có thể theo kịp được ngay.

Thám-tuyết-tử nghe nói, tỉnh từ khẩn thiết, chắp tay tiến đến trước mặt trung-tá mà rằng :

Thiếp xin chắc hải-quân vạn tuế ! lang-quân vạn tuế ! Lang-quân chịn ơn ba-bước, thực là ân nặng đức dày, sao cho con nữ tử quái ác này bày trò quấy rối các nhà qui phái kia, cũng vào tay lang-quân trói được, đến ân báo oán, một việc đôi công. Thế nhưng thao lược trong tay lang-quân cũng rất nên cẩn thận.

Trung-tá nói :

Tôi không phải là kẻ chỉ cậy khỏe mình mà không trông mưu kế, xin phu-nhân chớ lo !

Thiết-tang nghe nói, nói mặt hòn bé, sang sau lại thở dài mà rằng :

Nếu tôi còn cả hai tay, thì chuyến này tuy tuổi lạc già nua, cũng quyết theo chồ-nhân mà tiễu trừ đàn giặc, nhưng thôi, thế này thì còn làm gì được nữa, riêng lòng ân hận xiết bao !

Trung-tá nói :

Ông cứ việc yên lòng mà sửa sóc việc nhà, thế cũng là đỡ, không cần phải đi xa.

Thiết-tang nói :

Tôi xin kính vâng lời dạy bảo, hôm nay sắp lâu ra quân tiễu giặc, xin trung-tá hãy uống say mấy chén, cùng phu-nhân từ giã lên đường, còn tôi, tôi xin lan sang đánh gươm, sắp sẵn các đồ trong phục !

CHƯƠNG THỨ XIII

Hôm sau, bao nhiêu những Thủy-lôi đĩnh ở phụ thuộc với hải cảng Thủy-quân Hoành-tu-hạ, đều theo chiếc mẫn-hạm Vũ-khô, rẽ tuần trên mặt Thái-bình-dương, máy chạy khói bay, thẳng tối đi ra, xông vượt ngàn trùng sóng nước.

Bấy giờ ở quãng vũng bể Lợi-hộ, có một chiếc tàu đi du-lịch, đương đi lững thững, nhàn nhàn thăm bến tìm đường. Thân tàu nhỏ hẹp, trong tài không nổi bốn trăm tấn trở lên, song lối lực nhanh chóng lạ thường, để ở lai tàu, rõ ba chữ là « Phi-tiên-hiệu ».

Chiếc tàu Phi-hiệu, bề ngoài rất là mỹ-lệ quy-hoàng, trên sơn xanh, dưới sơn đỏ, lại xen vào những chỗ thiếp vàng, cột buồm sơn trắng, ống khói sơn đen, cần tàu sơn xám, nẻo xa trông thấy cũng đã làm choáng mắt người xem. Những đồ trang phục của các thuyền-viên, cũng giống giống như lề phục của các hàng sĩ quan trong Hải-quân nước Nhật. Dẫu cho phu tàu thủy-thủ, cũng đều ăn mặc rực rỡ, những cái huy-chương bằng bạc trên có chữ chạm hình sóng ; người đeo sau sát, thật làm cho bật mắt kẻ nhìn ! Tay nhiều, tuyện chả là ai ? thuyền trưởng là ai ? cũng không ai biết. Duy còn nhớ ngay trước một người qui-tộc nước Anh tên là Mỗ, làm nhà ở Hương-cảng, có đi lên sang Nhật-bản chơi, đến chỗ ấy, liền thích chí mà rằng : Phong cảnh ở vũng bể Lợi-hộ này, thật rất có phần u-nhã, nhìn xem không biết chán, rõ là một nơi trông giới nhìn bể đẹp nhất thế giới này. Sau đình mua một cái đảo nhỏ, rồi xây một tòa nhà biệt-thự lên trên. Việc ấy đã có nhà báo người thấy thì nói ra làm lộ chuyện !

Ba chữ Phi-tiên-hiệu, tuy là vẫn Nhật-bản, song thuyền-lịch không thuộc về Nhật-bản, Chi-na, Hương-cảng, Nam-Việt, Trân-châu, tra đã phỏng đoán thế nào, cũng vẫn tỏ công không thật, đang chạy nhất là những khách đi thuyền, giống người đều khác, có người Mỹ, có người Pháp, có người Lỗ, có người Chi-na, trong đó cũng có 5, 6 người Ấn-độ, và nhiều người Nhật-bản. Nếu thuyền chủ có phải là nhà qui-tộc nước Anh tên là Mỗ, thì người Anh tất chiếm số nhiều. Thế mà sao người những số thuyền-viên, còn bao nhiêu đều vào đây, tuồn là số đàn-bà Nhật-bản ?

Thuyền chủ có phải là nhà qui-tộc nước Anh tên là Mỗ đó chăng ? điều ấy cũng không ai biết.

Duy thấy một người thiếu-phụ, là một Ấn-trang ngọc đất long lanh, hương xông nhàn ngát thường thường đi lại, ai là người có mặt trông thấy, cũng phải khen là người sắc nước hương trời ! Người thiếu phụ ấy xưng là vợ một nhà qui-tộc ; có quyền lực nhất ở trong tàu. Thường ai bảo các thuyền viên, ai cũng phải tuân theo mệnh lệnh. Chứng như thuyền chủ cũng tuyện không dám cãi lệnh không có quyền thế bằng !

Chiếc tàu Phi-tiên-hiệu bề ngoài đã lắm vẻ đẹp-đẽ, trong lại chất một người thủy-thủ, muôn chiều một người khác thế vào hiện đăng quảng cáo lên một tờ báo mỏ ở gần đấy lên là Vi-đạo-tân-văn, những nhời quảng cáo bảy giờ, ta còn nhớ được :

Văn rằng :

« Tuổi : một người đàn ông khỏe « mạnh, tuổi độ trong ngoài vòng hai « mươi.

« Tiền lương : mỗi tháng chi công « một trăm đồng bạc Nhật.

« Những người muốn ứng mộ, cần « nhất là không có gia-thuộc hệ-lụy gì ; « ai muốn xin vào chân thủy-thủ ấy thì « cứ đến mà xin, nỗi tại tàu Phi-tiên. »

Xem thấy quảng cáo như thế, những bọn thiếu niên ở Vi-đạo, ranh nhau đi ứng mộ, không thiếu một người. Lấy một người thủy-thủ, mà mỗi tháng được trăm đồng bạc lương tuột không bao giờ có được cao-sang như thế. Thuy vậy, không ai học cách cả, phi thân thể gầy yếu thì nhà cửa đa mang, một tháng sau, có một người trẻ tuổi, không biết ở đâu đến, ăn bận tươm tất, xem chợ nhàn đường, thường nằm trần ở trong hang đá dưới núi chùa Thiên-quang, nghe tin ấy cũng vào ứng mộ, may sao trúng tuyển, một bước lên ngay cái địa vị một người thủy-thủ chiếc tàu Pai-tiên, lương ấn mỗi tháng trăm đồng.

Người ấy mấy độ thân thể khỏe mạnh, mặt mũi khôi ngô, chỉ có tội mồm cằm không biết nói. Thế nhưng người phần người ở thế gian này đến tàm, chín phần chỉ biết xem người ngoài da, về cũng không ai hỏi đến ; vì thế mà cũng không ai biết là người thế nào !!!

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Hiệu Nam-Bảo đổi chủ

Tôi có lời bố cáo để các quí khách và thân bằng cố hữu biết cho rằng : tôi đã nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ vàng bạc ở phố hàng Đào, số 16, Hanoi, cho bà nhạc tôi lên là Đặng-thị-Trưởng, vì tôi đương lòng sự sở công ; cho nên không có phép đứng tên buôn bán nữa.

Các quí-khách có cần dùng hàng hóa gì, xin viết thư hay là thân đến bản-hiệu đã có quản-lý nghênh tiếp cũng như tôi. Xin các ngài chiếu cố cho.

Các thân bằng cố hữu có cần hỏi riêng việc gì với tôi, xin viết thư hay là thân đến chơi với tôi ở tại phố hàng Da, số 40, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo

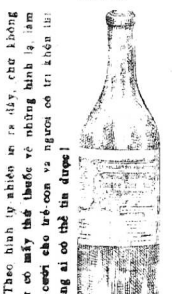
NGUYỄN-HỮU-QUÝ.

40, Rue des Cuirs, 40, Hanoi.

Rượu hồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của **HOÀNG-THƯỢNG**

Theo bình tự nhiên ai ra tây, chớ không như có mấy thứ thuốc về những bịnh lậu làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng sáu, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tàu Hải-ưu phụng lời chỉ phê rằng :

Chiếu nay đã được phòng của **MONTÈS** qui-dâng, có chỉ nên một thứ rượu bổ cũ tổng ngự đang quen rồi hay, đáng nên gia thưởng, truyền lục phê thị ghi cho qui được phòng chế-dâng để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

欽有此欽差大臣欽加按察使銜三等嘉禾勳章兼管河內等處地方提督軍務總兵官兼管河內等處地方主允兼理營務處總兵官

. Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; cứ sáu chai gửi lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thuốc có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ ba tờ báo này.

Cây đồ dưới dây đèn. — Trưa hôm qua ở phố hàng Cót, trước cửa nhà số 44 có một cái cây đổ xuống dưới xe dây điện rơi xuống, đường thành thử không đi lại được. Sở trồng cây thành phố và nhà máy đèn đã được tin ấy đi đến sửa dây lại ngay.

Mấy người hàng to bị mất cắp. — Bà người hàng to ở Vạn-phúc (Hà đông) là Nguyễn-văn-Kuốc, 38 tuổi Ng-hữu-Tân 41 tuổi và Trần-văn-Than 62 tuổi có đến thưa tại sở Cẩm rằng một người hàng to ở Hanoi là Ng-văn-Can 28 tuổi ở hàng Đào số 48 ăn cắp của mấy người ấy mất 17 tấm lụa giá 129 đồng bạc.

Sở Cẩm đang cho tìm.

HỘI CHỢ HANOI

Những ngân hàng ở hội chợ, đến 1er Juillet này thì bắt đầu cho thuê.

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI-NINH (Hoàn-nạo)

Vì đâu nên nỗi thiệt thòi xuân xanh ! Làng Nà-ông thuộc tổng Hoành-nạo mới rồi xảy ra một việc rất đỗi thảm thương. Số là ở về làng ấy có hai cô con gái, con hai nhà kia cùng ở làng đương với nhau, một cô 19 tuổi, đương đỏ sen-ngỏ đào-tơ, hoa-nhường nguyệt thẹn, và giây loan chắp nối, mai trúc hẹn hò, giá vu-qui đã từng rõ trước ; còn một cô nữa mới 16 tuổi, bởi không may hai con mắt phải màng che, nên chỉ giữ tấp canh-cửi, duyên hương lửa vẫn ra tình nhạt nhẽo ; xưa nay hai cô này vẫn cùng nhau ăn xem lay kẻ người lớn mà bề thân ai xem chừng con chữ cũng đã đôi bài cơm xẻ nửa ; đến hôm 10 Juin vừa rồi, (tức là ngày 26 tháng tư ta) hai cô bỗng rủ nhau đi đâu mất. Nguyên ngoài này có lệ hay bói thẻ ; cũng như ở trung châu là hầu bóng vậy, thì thầy gái trai ai cũng sinh nghề thẻ, nên hai cô này ra đi mà người nhà không chủ ý gì mấy, vẫn ngờ hai cô đi nghe thẻ ở quanh đâu đây mãi đến hôm 11 Juin cũng chẳng thấy về, bấy giờ thân thuộc hai cô rối đi tìm, thì giới thẩm vực sâu bóng chim tăm cá, biết đâu mà tìm, đến khi họ trở về, trèo lên chòi gác (1) nhà có bé 19 thì nom thấy khăng khăng cửa đóng then cài, chắc rằng trong ấy có người chẳng không, bọ cạy cửa vào tìm, thì quả hai cô đã nghìn năm giấc điệp rồi. Than ôi ! đời người đến thế thôi thôi, bỗng không mà hóa ra người cửu-nguyền ! ai trông thấy chẳng phải đồng lòng ! tội nghiệp hai cô này chết đến nằm sấp, mặt mũi đã thâm tím lại rồi, người ta còn tìm tấy nửa chai cồn trong nắm thì là gì không biết, tấy còn ở bên cạnh hai cô, ý chừng hai cô nuốt vào bụng rượu này, trốn đau một chốc, để cùng nhau quy phục quê-hương đó chăng ? Việc này quan sở tại đã có phái người đến khám và đã cho mai táng rồi. Nghe đâu một cô vì nỗi lỗi tình riêng mọc, chẳng được như nguyện, lại bị tơ duyên ép nỗng, những tiếc hồng ngậm chuột vọc mỉ in ngọn ngẫu vẫy, mà quế thơm mọc phải giữa rừng để cho cả đọa cực lòng còn tiếc cái xuân ; cô nọ thì bực nỗi chân chim mất lối, lại vì mẹ cha sớm khuất, những để thảo ngày tháng nhớ nhà, lu nhưng ngồi rồi, thau dài thở vắn, nhân duyên còn có mong gì, tổng như thiếu thừa, nhỏ trường ngày xanh mòn mỏi, nên hai cô sớm vội quyên trần ; cô người lại cho là ở vàng nay có thứ mà, nó vẫn thường làm ra con nghiệt như thế luôn, mà bề đã có xảy ra cái thảm kịch ấy, thì lại được vài năm các làng quanh đấy đều mạnh khỏe và yên ổn. Kỳ thay là cái lý-tưởng ấy.

Kh . . lại cáo.

PHỦ-LÝ

Ta thương nhau cùng ! — Cứ như tin trong báo đăng việc Giò lốc ở hạt Bình-lục thuộc tỉnh Hà nam ta trong số báo ra ngày 19 Juin vừa rồi, cái thiên-tai bất tuấn kia, thật làm cho dân-sự một miền phải chịu thiệt riêng cái hại mất cửa mất nhà mất cơ mất nghiệp. Thương hại thay cho dân làng Yên-thái đương lúc gặt hái vừa xong, phơi phóng chưa được, lúa thóc còn hột nọt hột rào, hơn mấy thì nửa mất nửa còn, cái hại bão-nước vừa qua, thóc lúa ngập bằng, ngô khoai thối sạch, chỗ này người lấn mà gặt lúa, chỗ kia kẻ lội mà mò khoai, giới làm chi cực với giời ??

(1) Nhà người Thổ trông này hay có chòi để coi nhà gọi là lô-cốt.

Vụ-chiêm thất bát hung hoang, những mong gió sớt làm mới với vát lại được phần nào, thì mấy cho cái cơn nước mắt hỗ hôi, chân lấm tay bùn phần ấy, cái tình cảnh nếu nùng khốn đốn xuốt cả Bắc-kỳ chớ chẳng riêng gì một làng Yên-thái, song làng Yên-thái riêng có cái sở phận rải-ro vì cơn dông tố phũ phàng. Biết bao nhiêu người, biết bao nhiêu nhà đương chăm chỉ chuyên-cần làm ăn chật vật, cơm cải cảnh thực hẳn cực tiện, tiếc cái công lúa thôi nước to, những trưởng cái lại hại bão nước kia đã cám cảnh với giới, nào người còn có tai nạn bằng mười đến sau ! Trong khi lá gió gặp nhau, cái sức hồi-phong ; ôi dây dứng dưng, giới thâm đất sâu, mưa hồi gió giật. Trong cái thói gian không đầy một tiếng đồng hồ, mà cái sức ông Phong bà hang ngoan, đã làm phá cái cảnh trù mật dân cư ra một chỗ tan-hoang tàn-phá. Chỗ này mấy nóc nhà đổ, chỗ kia mấy người bị thương, chỗ này gió cuốn lúa thóc đổ vật tan tác từ tung, chỗ kia giò đem nhà cửa lợn gà xạc xọ xiêu dạt, đàn bà trẻ con, ông già bà lão, mếm chân yếu tay chạy không kịp, người này nhà đổ phải rỡ trần, người kia cửa đổ xuống mà gẫy tay ; lại mấy người kia nằm chết đi dưới mái nhà không biết đường nào mà chạy. Đến các cái ty-quyền của ông thần mưa thần gió đã ngồi tay ngoi giọt, thì kể đến những tiếng khóc than bé-hoán động giới dậy đất của lũ sinh linh, nay mẹ tìm con, nay chồng lạc vợ, nay anh em khóc lóc, nào cha mẹ kêu gào, nào đàn là nhà cửa, nào đàn là lúa thóc, nào tàn là lợn gà đồ đạc, nào đâu là thân thích họ hàng, lật mái gỡ, gỡ nóc nhà, bới đống tranh, đổ hàng gạch, để tìm những người thương, tiếc, chết khiến trong khi mưa gió vừa qua ! Ôi thôi ! nhà đổ lửa trời, cảnh tàn người lạc, lấy gì làm kế bỏ khẩu, lấy đâu làm chỗ trú chân, của đồng quyến của nhà, trơ lại một khoảng đất tần mấy hàng nhà đổ, những tiếng kêu giới gào đất, đối với cái cảnh tượng tan hoang tàn phá, hiện ra một cái thảm vô thiên nhật không bờ nào mà tả cho cùng. Vừa trước một tiếng đồng hồ thì đương nhà nào nhà lấy ấm yên ổn lành, lúa thóc gọi gàng, của nhà lễ chỉnh, người cười kẻ nói, người ăn kẻ làm. Mà sau một tiếng đồng hồ tương đổ nhà bay, của xiêu người lạc, cái cảnh thương tâm thảm mục khiến cho mấy trăm con người đương an cư lạc nghiệp, bỗng không bơ vơ thống khổ, thành ra một số mất cơ mất nghiệp, cố ăn chẳng có chỗ nằm thì không, người này bị thương, kẻ kia chết ngất. Đau kiến thu bao giờ cho đầy vết, bỗng nên điều tan mất bết sạch sành sanh.

Ấy cái tình cảnh điêu bại khốn cùng của mấy trăm con người bơ vơ bỗng vô-cùng, nếu ai là kẻ đỡ đần, nên ai là người cứu trợ ? Câu ấy xin hỏi chung các nhà từng sản lắng lắm. Này các nhà từ thiện từ ơ ! cái tai ương bất trắc tự giới, a giúp người lúc nầy, người giúp ta lúc khác. Các ngài lớn con tay chẳng mong người trả nghĩa song vì chút tình đồng loại cùng con chân liền rộng, cùng anh em Hồng-lạc, trông thấy nhan trăm chiếu cực khổ, mà khoan-hồng tay ngẫm mới sao đành ? Dân ta vẫn có tiếng là một dân trọng nghĩa khinh tài, nào các xã lân phá ở bên Pháp, nào những con hồn hoan vừa rồi nào những kỳ lụt lối năm xưa, ta vẫn sẵn lòng cứu giúp. Cái gương công đức to tầy liếp, dòng đồng tiền ta lại vi ta, vậy rắp mong lòng các nhà từ thiện kẻ nhiều người ít, kẻ gần người xa, hoặc mở cuộc hát tuồng mà giúp sức, một người xướng, trăm, nghìn người họa, trăm nghìn người họa rồi vạn, ức, triệu người biển đồng tình, của ít lòng nhiều, ta nên mở chân một tay mà cứu với lấy mấy trăm đồng loại đương nhà không có mà ở, cơm không có mà ăn, kêu khóc như ri ở dưới cái cảnh tượng tiêu điều tàn phá. Phúc đức nào cho bằng, danh dự nào cho vừng, ta nên bới ẩn bới tiền ra tỷ chút mà thương lấy nhau cùng ! Bi con ta ơi ! Chẳng chẳng phải nói chi nhiều, thì cái lẽ phải ở đời ai ai cũng rõ, xin nghĩ lại mà đoái thương đến kẻ nhỡ nhàng ! Ở ta ta còn giáp, hoằng chi là ở gần, việc lớn còn xong, huống chi là món nhỏ. Nào ai là người biết thương nòi yêu giống, có tấm huyết với xã-hội, có lương tâm với nhân quần, nên giáp vào, giúp vào cho đỡ đồng bào trong lúc giới làm cơ cực.

Nhiều điều phủ lấy giá gương, người trong một nước ta thương nhau cùng !

Bạm-bật-Cẩm

NINH-BÌNH

Ai tin. — M. Vũ-hữu-Lợi trợ-tá huyện Gia-khánh, cử nhân, có bằng giáo-học, trước đã bổ làm huấn-đạo trường Quy-thiện Ninh-bình, năm nay mới 36 tuổi, tự thế sáng ngày 20 Juin, đến sáng hôm sau thì cất đám, các quan tỉnh, các viên chức các sở đều có lòng thương tiếc đi đưa đông lắm.

Ai tàng tại địa phận làng Phác-am. Xin có lời chia buồn cùng qui quyến,

Nhiên

VIỆC TRUNG-KỲ

NINH-BÌNH

Một người làm xấu cả bọn mang nhơ. — Nhân dịp ngày Hoàng-quốc khánh niệm, tại Sầm có thiết cuộc vui chơi, có một ông ở xứ kia cũng đến đó hưởng cuộc vui. Nhưng vui làm sao cho đến nỗi điên, cuồng, vui cho đến nỗi quên cái dấu danh dự, và cái thể quan hàm ở nơi ngực.

Thưởng là chơi ít chén để giải thiển sầu hay đâu ông đầm đề cho đến vong vận sự.

Khi đã gật gù rồi, thì vô trong một tiệm khách kia, cùng với ba ông bạn trước còn thì lạc vai cười, sau bợ men đã thấm cả đầu đuôi, thì ngày ngốc cả người, mà lăng mạ những đồng liêu cho đến gần xấu hổ nhan trong tiệm Khách.

Người ta của khách trong nhà ấy, thấy một ông ngực có đeo bài ngà mà thân hình như thế, ăn nói phàm phu đến thế, thì không sao làm thì-h được ; nên đã có mấy lời tán tụng ông rất thâm thúy rằng, « Ngực ông đeo mề đay, bề ngà mà làm những cách thói như ấy mục-đồng đề mạt ».

Ngẫm những lời ấy, thì mấy ông đồng sự cùng ông rất là khổ tâm. Nhưng biết sao bây giờ, một người làm xấu cả bọn mang nhơ, nghĩ thực đáng bỉ.

Ta nên chú ý !

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa là ngoài da cùng các bệnh đau ngứa và đau mạch máu, không biết rồi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều đến đâu ; về những bệnh nguy hay lây, nếu một người mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lần dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã hội.

Vậy ta nên chú ý !

Nên chú ý, thì làm thế nào ?

Nên chú ý thì kịp dùng ngay thứ thuốc :

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên nay. Thuốc Depuratif Sensal *này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa ; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ nay mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thật tưởng không được hợp thời lắm vậy.*

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại : Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gé-đa trông sang.

緣生再 TÁI-SINH-DUYÊN

Bộ TÁI-SINH-DUYÊN (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) của Nguyễn-đỗ-Mục dịch-thuật, mới xuất bản tiền-biên. Giá bán 0$90, tiền cước gửi 0$20. Có gửi bán tại bản quán và các cửa hàng sách.

2083

Hiệu ÍCH-KỶ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 8, 4, 8 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đăm, bia ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

2084

SPORTSMEN !!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi

2014

Ai muốn dùng điện để thắp đèn trong ngày hội 14 Juillet 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều điện để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà mua điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải nói trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

茂MAO-SENG盛

57, Rue Jean-Dupuis (rue Mới), Hanoi

MÁY nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Có cả gạch xây nhà bán.

Qui-khách cứ dùng, xin mới chiếu cố.

2045 **MẬU-THỊNH kính cáo.**

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ :

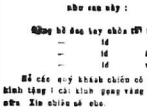
Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-hồ ba chuông ngồi ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nên chẳng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá chẳng bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng và hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay nhẽn tốt thấy giờ		giá trước	6$40	nay 5$40
—	id	có kim ly	6 00	5 00
—	id	kim tuýp và kim vàng	4 50	3 50
—	id	vuông thực xinh	5 30	4 30

Bổ các quý khách chiếu cố cho 5 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đôi mắt và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang, HANOI

2049

SÁP MỠ Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

協八竹牌門街第行內河東寶

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn ô ngồi rất tốt như là quí cần chạm rồng, vàng, điều kết thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một bọn nhiều kinh đã có ở thứ một, một đen một trắng, một vàng, một mới in cây, vân vân. Lại có sẵn nhiều kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quí xuân đến bọ mà đeo những nhiều kính này tất hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc đồng, đồng-hồ bàn thước, đồng-hồ chăm-chỉ, vân vân.

4° Một bọn chuông nhỏ, đều xe, tỷ xe, bàn xe, hễ xe đỗ thấy-tiền hay là hãy chành chàng đương và tế bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong quý các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Đến cửa đề nữ trang, chân kiu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chẳng các qui-khách cứ tin tưởng cả thì.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Tôi các ông mắc phải bệnh đinh (lậu và giang-mai) khuyên các

có mặt nạ

Những mụn lở đã 8 năm chữa chỉ thông khỏi.

CÁC CHỨNG ĐAU XƯƠNG VÀ THẤP

Những bệnh trên đã kể và các chứng sau này như lở tuợt máu ra là bởi tại máu sấu. Đàn-bà thì thường có những lúc phải tội và lúc trở về già. Các chứng ấy có bởi vì máu sấu thành ra đặc, có nhiều cặn. Vậy muốn cho mau chầy lưu thông, thì nên dùng thứ thuốc :

Dépuratif Richelet

mà các lương-y hoàn-cầu điều công-nhận là mạnh là tốt. Dùng thuốc này thì chẳng bao lâu máu mất cặn và các bệnh ngoài da như ghẻ lở, các nốt mẩn khác mà bệnh giang-mai phá ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng lục-hợp to.

Lúc về già — Máu đụng

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2062

Nhà Bán-đồ « TÀM-TÀM » Hà-nội, ở phố bàng Trống

Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CỨ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯƠU của ông Lương-y DEHAUT

uống rước khi dùng cơm, thì CHẮC BẢN KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm mà tai nghe lúc nay là ác không tiếu mà sanh ra. Thuốc nước nầy trị các chứng bịnh :

NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI

Ở N Tại: Nhà ông Lương DEHAUT, 147, Pasag. St-Denis Paris, không KHẮP trong mấy tiệm thuốc.

MỘT NGƯỜI KHỎE GHÊ

— Anh làm thế nào mà lại có bộ tay vào túi mà leo được như thế ?

— Anh cứ làm như tôi, mỗi ngày uống một cốc Quinium Labarraque thì núi cao đèn đâu anh trèo cũng chẳng nhọc một chút nào, vì rượu ấy là một thứ rượu bổ hơn cả các thứ thuốc bổ.

Sau một bữa cơm uống một cốc con rượu Quinium Labarraque, thì chẳng bao lâu mà người ốm nhọc đau đâu cũng hồi sức lại được. Những bệnh mệt nhọc, những bệnh xin mốc lâu ngày, dai dẳng đến đâu cũng chữa được một cách chắc chắn và êm đềm. Dùng thuốc ấy thì những bệnh sốt dai dẳng đến cũng cũng bao lâu mà khỏi.

Vì vậy, những người yếu đuối, hoặc vì ốm lâu, hoặc vì làm lụng khó nhọc, hoặc có việc gì thất quá mà thân thể phải lao nhược ; những người thạch niên lớn lên chẳng quá mà sinh ra kém sức khỏe, con gái không lớn lên được, đau bị sau khi sinh sản, ông già bà cả thân thể yếu đuối, những người mắc xác hoặc lao-lực quá sức, đều nên uống rượu Quinium Labarraque. Nhất là những người mới ốm khỏi lại càng nên uống lắm.

Cách bán thuốc chỉ đến cũng có bán rượu thuốc Quinium Labarraque, chai nửa 3 f., chai lớn 6 f.

Chính-điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn ngủ, mỏi-mệt, cốm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thử rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỏi bạn hút thuốc lá

Bất cứ người bản-quốc hay là người Trung-hoa

Nên hút thuốc lá hiệu CORONA của Công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu GUIONEAUD Frères bán.

Thuốc lá ấy cuốn tinh bằng thuốc bên nước Algérie đem sang, giọng ngon mà lại thơm. Hút thuốc ấy không hại phổi.

Hút thuốc lá cuốn rồi và thuốc lá đời hiệu CORONA không ho hao gì.

Không cứ người khỏe, cả người yếu một hút thuốc lá hiệu CORONA cũng không thấy khó chịu trong tì-vị.

Các bạn hút thuốc lá nên có ý nhận ra rằng thuốc ấy cuốn vừa tu mà giá lại rẻ.

BÁN TẠI :

GUIONEAUD Frères

HANOI — HAIPHONG

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama, có rồi số đó hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc nào phải nộp ngay 20 quan, cho tới mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong luật. (Như vậy mỗi ngày độ chừng mấy xu, có thể trả nổi, giàu có được).

Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-đơn mà riêng mình được quyền sở-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc xổ-số trong số sẽ là nào thì mình được lĩnh nguyên cả tiền lẫn lời. Mỗi trái đơn trong sau thế nào cũng trúng một số từ 10.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 3 triệu lô.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỘ SAU NÀY :

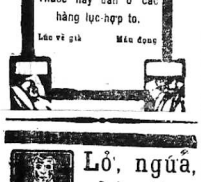
100 lô.	500.000 quan	380 lô	5.000 quan
150 lô.	250.000 —	1.320 lô	2.000 —
200 lô.	100.000 —	13.200 lô	1.000 —
200 lô.	10.000 —	1.700.900 trái đơn hoàn lại là	400 —

Người có trái-đơn được hy vọng một số số như trên mà rút trước mỗi cái hàng bá số trái đơn trong số, không phải trả tiền. Các số kể trong bảng ấy đúng với cái trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1906. Bản luật ấy là một bản luật bảo-chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải ngại ngùi cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Paperc, MARSEILLE, France

Lở, ngứa, hắc lào

Các bệnh ấy dùng thuốc POMMADE FLORENTINE khỏi ngay. Thực là thứ thuốc tốt để trị các bệnh ngoài da.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin nhắc ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, thì nhớ biên cái tên in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm đỡ lầm khỏi. Nếu nào nghi thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc thêm quê, không mà đọc được, thành ra chậm thì bản-quán không biết ai mà trả lời.

Các bệnh bỏng, thổ, chuốt rút, đau dạ dầy, vân vân ... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gò đa và hồ Hoàn Kiếm trông sang

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

ĐƯỜNG TÊN-LỈ đi CAO BIỀN

Ô tô TÊN LỈ chạy hết 3 giờ rưỡi sáng sớm thì đến Yên-Lỉ và Vinh.

Ô Phủ-Quì và Vinh.

Ô CHỢ RIỀU : Phủ-Quì đi rồi ; giờ nhất định. Tên lỉ vào hay chuyển xe liền về Vinh và Bến-thủy.

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ

Ô VINH đi khỏi 4 giờ sáng đến Đồng-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ô ĐỒNG HÀ : xe khỏi 4 giờ sáng vừa khi chuyến xe liền vào nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lỉ về Phủ-Quì và Phủ-Quì ra ga Yên-Lỉ. — Ở Phủ-Quì có 3 phiên chạy là 6 giờ sáng, 9 giờ và 3 giờ chiều. Xe nào cũng có ghế ngồi rộng rãi, có máy nổ, có đèn điện, có thể đến 7 người ngồi. Xe đi nhanh, chắc chắn, không hề xảy ra sự gì nguy hiểm. Xe đi mau, chỉ có 3 giờ rưỡi là đến Vinh. Xe đi êm, không có điều gì phải ngại ngùi cả.

Nếu có ai muốn gửi thơ, gửi hàng hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đồnghà nên đi xe thơ thì được tiện hơn, nhưng khi lên xe nên có ý kèo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫn, xin liệt qui khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thep sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lỉ đi chợ-Riều thì đánh giây thép về PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lỉ gare ; mà đường Vinh-Đồng-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đồng-hà gare.

2018

176

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-điệp phanhiên là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Mạnh-lệ-quân vương phi liền cầm lấy tay *Trần-khanh* quận-chúa mà bảo rằng :

— *Trần-khanh* nữ-tôn ta ơi ! Ta trông tướng-mạo nữ-tôn, sau này cũng không lầm-thường, công chúa nên phải khéo dạy bảo mới được. Đàn-bà con gái cần nhất là một điều nhu-thuận, chứ tài-hoa cũng chẳng làm gì. Cái gương nữ-họa vừa rồi, khiến cho nước hại nhà suy, sau này rất nên cẩn-thận.

Nói chưa dứt lời thì mấy anh em phò-mã *Triệu-của* đến, *Gia tướng* công-chúa lui đứng ra một bên. Rồi thấy mọi người đều có ý tích biệt thương ly, ai nấy nâng-nỉ xin *Mạnh-lệ quân* vương-phi chóng về kinh-địa.

Mạnh-lệ-quân vương-phi chỉ lắm-nhắm gật đầu. Bấy giờ trời đã gần sáng, xa-giá đã sắp sẵn cả, để thẳng đường đi ra bờ sông. *Vệ-đăng-ngọc* vương-phi cũng đến tiễn.

Bỗng nghe báo có Đông-cung hoàng-thái-tử và 3 vị vương-tử đến, *Mạnh-lệ-quân* vương-phi cùng mọi người vội-vàng ra nghênh-tiếp. Đông-cung hoàng-thái-tử đi trước, 3 vị vương-tử theo sau. *Bảo-mẫu* thì mình mặc bộ áo lục-phẩm, đi liền ở bên cạnh thái-tử.

Nội giám truyền thánh-chỉ rằng :

— Thánh thượng giáng chỉ, sai thái-tử cùng 3 vị vương-tử đến đây để tiễn *Mạnh* vương-phi. Lại truyền cho vương-phi không phải triều-bái, chỉ dùng lễ ngoại-gia tiếp-kiến mà thôi.

Mạnh-lệ quân vương-phi thở dài mà than rằng :

— Đã đành rằng thánh thượng ban ân như vậy, nhưng vợ chồng tôi bao giờ lại chẳng phải giữ đạo thần-tử mới nên.

Nói xong, Lễn bảo *Gia-tướng* công-chúa dắt *Trần-khanh* quận-chúa vào nhà trong, rồi *Mạnh-lệ-quân* vương-phi cùng mọi người đến làm lễ triều-bái thái-tử. Bấy giờ *Bảo-mẫu* đỡ thái-tử ngồi, 3 vị vương-tử ngồi ở hai bên. Các cung-nữ đâng trà uống.

Mạnh-lệ-quân vương-phi lại nói với 3 vị vương-tử rằng :

— Dám thưa các vị đại-vương ! tôi đi chẳng qua chỉ trong một vài năm lại về. Nay các vị đại vương cũng hạ-giá mà chiếu-cố đến thế này, tôi rất lấy làm cảm kích. Đến như Đông-cung hoàng-thái-tử, ngày nay tuổi hãy còn nhỏ chớ nên khinh thường mà ra ngoài vậy.

Lân vương nói :

— Thái-hậu có giáng chỉ sai tôi đến đây để hầu với vương-phi một việc. Số là việc hôn-nhân của thái-tử, chỉ vì *Kim-lăng* chưa dẹp yên được, cho nên còn phải tạm hoãn, chưa làm lễ kết-thân. Nay nhân vương phi sắp về quê nhà, vậy thái-hậu sai chúng tôi đưa thái-tử ra chào để trước khi khởi hành, xin vương-phi nhận lời hứa-gả. Thái-hậu lại trao sai cái ngọc-bội, để cho *Trần-khanh* quận-chúa đeo làm của tin.

Hân-vương nói xong, liền cầm lại cái ngọc-bội đang *Mạnh-lệ-quân* vương phi. *Mạnh-lệ-quân* cầm lấy, giao lại cho *Gia-tướng* công chúa mà bảo rằng :

— Sáng mai công-chúa phải vào tạ ơn thái-hậu.

Bảo-mẫu cũng nói với *Mạnh-lệ-quân* vương-phi rằng :

— Dạ đám bẩm vương-phi ! Chánh-cung hoàng hậu cũng có tin xin thái-hậu gia phong cho *Trần-khanh* quận-chúa, nhưng thái hậu bảo hãy thử-thỉ không can chi mà vội, bây giờ nên đưa một vật gì làm kỷ niệm là đủ. Bởi vậy chánh-cung hoàng-hậu mới đưa ra hai cái ngọc-bội, và sai lão ty này cũng theo ra đây. thay lời thái-tử mà phân-trần để vương-phi được rõ. Chánh-cung hoàng-hậu lại có làm một bài thơ tiễn,giao cho thái-tử đem ra để trình vương-phi.

Bảo-mẫu nói đến đấy, thì thái-tử cầm bài thơ đệ trình.Trong bài thơ tả cái ân-tình *Mạnh-lệ quân* vương-phi đối với mình, thương yêu như con, lại có ý khuyên *Mạnh-lệ-quân* vương-phi nên mau mau trở về kinh-địa.

Mạnh-lệ quân vương-phi xem xong, ứa nước mắt khóc. *Vệ-đăng ngọc* vương-phi nói :

— Mấy lời trong bài thơ này toàn thị những lời chân-thực, thế thì tôi thiết tưởng vương-phi dẫn là sắt đá, cũng phải động lòng thương xót mà mau mau thu-xếp, lại trở về kinh-thành.

Mạnh-lệ-quân vương-phi gật đầu mà đáp rằng :

— Tôi xin vâng mệnh.

Thái tử cùng 3 vị vương-phi đều khôi-giá về cung, chỉ còn *Bảo-mẫu* ở lại để từ-biệt. *Mạnh-lệ-quân* vương-phi hỏi việc trong cung. *Bảo-mẫu* nói :

— Từ khi làm lễ phục-vị đến giờ, thánh-thượng lại có lòng qui mến hoàng-hậu hơn xưa và rất qui-mến thái-tử, mỗi khi trông thấy thái-tử vào cung thì vuốt-ve ôm ấm rồi ngâm-nghĩ xót-thương. Thánh-thượng vẫn phàn-nàn không biết có sao năm xưa lại mê-mẩn tâm-thần mà quá nghe bọn quyền-gian như thế. May nhờ có nhà *Hoàng-phủ* thì hoàng-hậu và thái tử mới được an-toàn. Thánh-thượng không một lời nào oán-giận *Phi giao*, chỉ ngợi khen hoàng-hậu là một người hiền-cức. Mỗi ngày thánh-thượng 3 lần vào triều-bái nam-nội, cho nên thượng-hoàng và thái-hậu cũng giả lòng thương. Hoàng-hậu lại càng chăm lễ thần-hôn, khiến hai cung đều được vui lòng vì đã có con hiền dâu thảo. Mỗi khi hoàng-hậu nói đến việc *Phi-giao*, lại hối-hận rằng giá-sử năm xưa ta không đòi lại quyền-chính thì vị tất *Phi-giao* đã đến nỗi bạnh nàng. Hoàng-hậu nói xong, liền ứa nước mắt khóc, nhưng khi thấy thánh-thượng vào thì lại làm ra bộ mặt tươi cười. Còn một việc này nữa, hoàng-hậu rất lấy làm khó xử...

Bảo-mẫu vừa nói đến đấy thì bỗng có người vào báo với *Mạnh-lệ-quân* vương-phi rằng :

— Dạ đám bẩm vương-phi ! Quan *Mạnh* tướng-công sai tôi đến đây để mời vương-phi xuống thuyền, vì ngày hôm nay thuận gió, nên muốn cho thuyền đi ngay.

Mạnh-lệ-quân vương-phi từ giã mọi người, rồi gọi nước mắt lên xe ra đi. Khi *Mạnh-lệ-quân* vương-phi đi khỏi, *Gia-tướng* công-chúa hỏi *Bảo-mẫu* rằng :

— Vừa rồi mụ nói có một việc khó xử là việc gì ?

Bảo-mẫu nói :

— Vừa rồi lão-ty vì mồm kể chuyện trong cung, thành ra quên mất, không nhớ có *Mạnh* vương phi ngồi đấy. Công-chúa ơi ! Việc tôi nói thế là việc *Phi-giao* tác quái ở *Tiêu-hoa sơn*. Có khi đương đêm mưa to gió lớn, tiếng sấm vang ầm, hiện ra một con xích-giao với mình ở trên mặt đất, thành cái vũng nước, nộp hai ba thước. Con xích-giao đến to bằng cái đòn, mình dài 3 thước, hai mắt sáng quắc. Trong bọn nội-giám ai cũng khiếp-sợ cả, có một người táo gan đánh bạo lẻn đến bên rừng rậm để dòm xem thế nào, không ngờ bị con xích giao lấy đuôi cuốn tròn, rồi tung lên trên cao, người ấy vỡ đầu gẫy xương mà chết. Bấy giờ bọn nội-giám khiếp-sợ quá, đành liều bỏ trốn, không ai dám ở giữ mộ cả.

(Còn nữa).

Imprimerie du Trung Bac Tan-Van

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)